

1908000103050021 / 1908000103060002
EXAMINATION FEBRUARY-MARCH 2024
BACHELOR OF COMMERCE (THIRD SEMESTER)
BANKING – I
BANKING LAW & PRACTICE

[Time: As Per Schedule]

[Max. Marks:50]

Instructions:

1. Fill up strictly the following details on your answer book

a. Name of the Examination : **BACHELOR OF COMMERCE (THIRD SEMESTER)**

b. Name of the Subject : **BANKING – I BANKING LAW & PRACTICE**

c. Subject Code No : **1908000103050021 / 1908000103060002**

2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.
3. Figures to the right indicate full marks of the question.
4. All questions are compulsory.

Seat No:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

Q.1 નીચેના બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નોના જવાબ આપો :

15

Answer the following Multiple Choice Questions.

1. સર જ્હોન પેજેટે બેંકર બનવા માટે સમયના તત્વને આવરી લીધી છે, તેથી તેને _____ કહેવામાં આવે છે .

Sir John Paget has emphasized in the element of time duration to make banker.

So it is known as

- A. વ્યવસાયિક સિધ્ધાંત
Professional principal
- B. ગ્રાહકનો સિધ્ધાંત
The principal of the customer
- C. અવધિનો સિધ્ધાંત
Duration theory
- D. સંબંધનો સિધ્ધાંત
The principal of relationship

2. ક્લેટન કેસના નિયમો ક્યારે લાગુ પડે છે?

When are clayton's case rules applied?

- A. નાણાંની ચુકવણી વખતે
At time of payment
- B. નાણાંની વસૂલાત વખતે
At time of collection
- C. નાણાંની ફાળવણી વખતે
At time of appropriation of payment
- D. આપેલ તમામ
All of these

3. ક્યાં કારણોસર ગ્રાહક બેન્કમાં ખાતું બંધ કરાવે છે?

Customer terminates an account when

- A. ગ્રાહકને બેન્કની સેવા યોગ્ય જણાતી ન હોય
Customer does not find the bank service appropriate
- B. ગ્રાહકના રહેઠાણથી બેન્ક દૂર હોય
The bank is away from the customer's residence
- C. ગ્રાહકને બેન્કની શરતો મંજૂર ન હોય
Customer does not approve the conditions of the bank
- D. આપેલ તમામ
All of these

4. _____ એટલે થોડાક સમય પૂરતા બેન્ક ગ્રાહક વચ્ચેના આર્થિક વ્યવહારો અટકી જવા.

-----means there is a temporary halt in the banker - customer relationship

- A. ખાતું બંધ કરવું
Closing an account
- B. બેન્કર ગ્રાહક સંબંધોનો અંત
Termination of banker customer relationship
- C. ખાતું સ્થગિત કરવું
Stopping an account
- D. બેન્કર ગ્રાહક વચ્ચેનો કરાર
Contract between banker customer

5. સૌથી ઝડપી નાણાંની હેરફેર માટે કઈ પદ્ધતિનો ઉપયોગ થાય છે?

Which method is used for fastest money transfer?

- A. IMPS
- B. NEFT
- C. RTGS
- D. PSLT

6. KIOSK મશીનનો ઉપયોગ પર થાય છે.

KIOSK machine is used at

- A. શોપિંગ મોલ્સ
Shopping malls
- B. એરપોર્ટ
Airport
- C. પ્રવાસન સ્થળ
Tourism place
- D. આપેલ તમામ
All of these

7. ધંધાકીય નીતિમત્તા પ્રાથમિક રીતે સાથે સંકળાયેલી છે.
Business ethics deals primarily with
A. પેદાશ અને સેવાની કિંમત The pricing of products and services.	B. અનૈતિક કર્તવ્ય Immoral obligation
C. સ્પર્ધામાં અન્યાયી બનવું Being unfair to the competition	D. સામાજિક જવાબદારી Social responsibility
8. બેન્કોએ ફરજિયાતપણે નાણાકીય સધ્ધરતા બાબતે _____ જાળવવી જોઈએ.
Banks must maintain _____ in terms of financial viability
A. ચોકસાઈ Accuracy	B. વિશ્વાસ Trust
C. પારદર્શિતા Transparency	D. વિનમ્રતા Humility
9. બેન્કિંગ લોકપાલની નિમણૂક કરવાની સત્તા કોને આપવામાં આવી છે ?
Who is empowered to appoint banking ombudsman ?
A. સ્ટેટ બેન્ક ઓફ ઇન્ડિયા SBI	B. કેન્દ્ર સરકાર Central government
C. રિઝર્વ બેન્ક ઓફ ઇન્ડિયા RBI	D. રાજ્ય સરકાર State government
10. સામાન્ય રીતે લોકપાલની મુદત વધુમાં વધુ કેટલા વર્ષની હોય શકે ?
Generally, What is the maximum term of ombudsman years?
A. 6 વર્ષ 6 years	B. 5 વર્ષ 5 years
C. 4 વર્ષ 4 years	D. 3 વર્ષ 3 years
11. કોઈપણ બેંકે પોતાની નવી શાખા ખોલવા માટે પાસેથી પરવાનગી લેવી પડે છે.
Any bank desiring to open its new branch has to take the permission
A. પોતાની બેંકની મુખ્ય ઓફિસ It's head office
B. રિઝર્વ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા RBI
C. કેન્દ્ર સરકારના નાણાં અને બેન્કિંગ મંત્રાલય Ministry of finance and banking- Central Government
D. અદાલત Court

12. નીચેનામાંથી કયું પ્રધાનમંત્રી જન ધન યોજનાનું સ્લોગન છે?

Which of the following is the slogan of Pradhan Mantri Jan Dhan Yojana?

- A. મેરા ખાતા મેરા વિધાતા
Mera khata Mera vidhata
- B. મેરા ખાતા સબકા વિધાતા
Mera khata sabka vidhata
- C. મેરા ખાતા ભાગ્ય વિધાતા
Mera khata Bhagya vidhata
- D. આપેલ તમામ
All of these

13. કઈ સમિતિએ BCBF મોડલની ભલામણ કરી?

Which Committee recommended BCBF Model?

- A. આર.એસ.શાહ
R. S. Shah
- B. એચ.આર.ખાન
H. R. Khan
- C. વી.કે.ગુપ્તા
V. K. Gupta
- D. એમ.એચ. શર્મા
M. H. Sharma

14. નીચેના પૈકી કઈ સરકારી યોજના “નાણાકીય સમાવેશ યોજના” નથી?

Which of the following schemes launch by the Government is not

- A. અટલ પેન્શન યોજના (APY)
Atal Pension Yojna (APY)
- B. પ્રધાનમંત્રી જન ધન યોજના (PMJDY)
Pradhanmantri Jan Dhan Yojna (PMJDY)
- C. પ્રધાનમંત્રી મુદ્રા યોજના
Pradhanmantri Mudra Yojana
- D. સ્વચ્છ ભારત યોજના
Swachh Bharat Yojna

15. નાણાકીય સમાવેશનો મુખ્ય ઉદ્દેશ શું છે?

What is the main objective of financial inclusion?

- A. ફક્ત શહેરી વિસ્તારમાં બેન્કિંગ સેવાઓ પ્રદાન કરવાનો
To provide banking services only in urban areas
- B. ગ્રામીણ વિસ્તારમાં બેન્કિંગ સેવાઓ પ્રદાન કરવાનો
To provide banking services in rural areas
- C. બેન્કિંગ સેવાઓ પ્રદાન ન કરવાનો
Not to provide banking services
- D. ખૂબ ઓછી બેન્કિંગ સેવાઓ પ્રદાન કરવાનો
To provide very few banking services

Q.2 નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : (ગમે તે ચાર)

8

Answer the following questions in brief. (Any Four)

1. ટાંચનો હુકમ એટલે શું ?
What is garnishee order?
2. અનિચ્છનીય ગ્રાહકનો અર્થ સમજાવો.
Explain the meaning of undesirable customer.
3. વિજાણું નાણાકીય ભંડોળ (EFT) એટલે શું ?
What is electronic fund transfer (EFT) ?
4. નીતિમત્તા વિજ્ઞાનના મુખ્ય ઉદ્દેશો જણાવો.
State the main aims of the ethics science.
5. 1949 ના બેન્કિંગ નિયમન ધારા હેઠળ કઈ વ્યક્તિને ડિરેક્ટર તરીકે નીમી શકાય નહિ?
Which person cannot be appointed as Managing Director under the Banking Regulation Act, 1949?
6. બેન્કિંગ લોકપાલને ફરિયાદ કરતી વખતે ફરિયાદમાં કયા પ્રકારની વિગત હોવી જોઈએ ?
What kind of details should be mentioned in the complaint while making a complaint to banking ombudsman
7. BC/BF મોડેલનું પૂરું નામ જણાવો.
Full form of BC/BF model.
8. નાણાકીય સમાવેશના સંદર્ભમાં નાણાકીય સાક્ષરતાની જરૂરિયાતો જણાવો.
State the requirements of financial literacy in terms of financial inclusion.

Q.3 બેન્કર ગ્રાહક સંબંધના સામાન્ય લક્ષણો સમજાવો.

13

Explain the genral characteristics of relationship between banker and customer.

OR

અથવા

- (a) બેંકોના સંદર્ભમાં નીતિમત્તાના ફાયદા સમજાવો.
Explain the advantages of ethics in banks.
- (b) બેન્કિંગ લોકપાલની ફરજો સમજાવો.
Explain the duties of Banking Ombudsman.

7

6

Q.4 (A) ટૂંક નોંધ લખો : (ગમે તે બે).
Write short notes :(Any Two)

8

1. બેંકર - ગ્રાહક વચ્ચેના સંબંધમાં અંત લાવતા સંજોગો
Situations for the termination of relationship between banker and customer
2. વિચ્છેદિત ચેકની લાક્ષણિકતાઓ
Characteristics of truncated cheque
3. બેન્કિંગ નિયમન ધારાની ડિવિડન્ડ અંગેની જોગવાઈ
Provisions of Banking Regulation Act for dividend
4. BC/BF મોડેલની જરૂરિયાતો
Requirements for BC/BF model

(B) ટૂંક નોંધ લખો : (ગમે તે બે).
Write short notes: (Any Two)

6

1. બેંકરની ચેકના નાણા ચૂકવવાની ફરજ
Banker's duty of honour cheque
2. RTGS
RTGS
3. ડિજિટલ વોલેટ
Digital wallet
4. નીતિમત્તાના સિદ્ધાંતો
Principles of business ethics

*****